

موفقیت دانش‌آموز مازندرانی در حذف شکار از متون درسی

تهران (پانا) - وزارت آموزش و پرورش با درخواست دانش‌آموز ۱۶ساله برای تغییر متون درسی بر پایه حفظ محیط‌زیست موافقت کرد.

به گزارش همشهری، دانش‌آموز ۱۶ساله مازندرانی، وقتی به کلمه «شکار پرندگان مهاجر» در تعریف آب‌بندان رسید، موضوع را برنتافت و برای تغییر آن در کتاب درسی، به سراغ سازمان حفاظت محیط‌زیست رفت.

آب‌بندان‌ها با ذخیره آب و تغذیه سفره‌های زیرزمینی، در دوره گرم برای فعالیتهای کشاورزی و دامداری، صید و همچنین در فصل سرد برای شکار پرندگان مهاجر مورد استفاده قرار می‌گیرند. این جملات که در کتاب درسی جغرافیای استانی (مازندران) منتشر شده است، باعث شد که نوا سلیمانی، نوجوان دوستدار محیط‌زیست ساکن آمل، برای یک تغییر محیط‌زیستی دست به کار شود.

نوا سلیمانی درباره این تصمیم گفت: «استانی که من در آن زندگی می‌کنم سرشار از زیبایی است و پدیده‌ها و گونه‌های جانوری و گیاهی زیادی دارد که در معرض انقراض هستند. بسیار جای تأسف است که گونه‌های گیاهی شمشاد، سرخ‌دار و گونه‌های جانوری مانند مرال و خرس سیاه در این استان در معرض انقراض هستند. براساس آمارهایی که در مورد ایران و مازندران منتشر می‌شود سالانه بیش از یک میلیون پرنده مهاجر در تالاب‌های شمال شکار شده است. این آمار از نظر من بسیار ناراحت‌کننده است. کشوری که این همه زیبایی برای معرفی کردن به دنیا دارد، عملاً به عنوان جایی شناخته شده است که بیشترین شکار پرنده مهاجر در آن ثبت می‌شود».

او با اشاره به اصل ۵۰ قانون اساسی که حفاظت از محیط‌زیست را وظیفه همگانی می‌داند گفت: «جمله‌ای که در کتاب درسی منتشر شده است، نقض همه قوانین حفاظت از محیط‌زیست است. مهم‌تر اینکه این جمله توسط آموزش و پرورش مازندران نوشته و تأیید شده بود. من نیز با کمک انجمن دوستداران دماوند و کوه این ماجرا را در اداره کل حفاظت محیط‌زیست مازندران مطرح کردم و آنها برای تغییر کتاب درسی قول همکاری دادند».

این دانش‌آموز ۱۶ساله، از مسئولین محیط‌زیست خواست تا با همکاری آموزش و پرورش جمله «آب‌بندان‌ها در فصل سرد برای شکار پرندگان مهاجر مورد استفاده قرار می‌گیرد» را با جمله‌ای مثل «در فصل سرد آب‌بندان‌ها فرصتی برای پرنده‌نگری ایجاد می‌کند و مامنی امن برای زمستان‌گذرانی پرندگان مهاجر است» تغییر دهد.

نوا سلیمانی گفت: «از آموزش و پرورش می‌خواهم که فرصت آموزش درباره محیط‌زیست را برای دانش‌آموزان همه پایه‌ها فراهم کند. وقتی آموزش و حفاظت از محیط‌زیست از کودکی شروع شود، تأثیر بیشتر و بهتری دارد».

کتاب تازه تالیف

محمد میرزایی، رئیس انجمن معلمان جغرافی ایران اعلام کرد: «کتاب انسان و محیط‌زیست حاصل تلاش‌های گروه جغرافیای دفتر تالیف و برنامه‌ریزی است که در سال تحصیلی ۹۷ برای همه دانش‌آموزان سال یازدهم دوره متوسطه دوم در نظر گرفته شده است. در این کتاب تلاش شده است، مفاهیم اصلی محیط‌زیست شامل آب، خاک، هوا، انرژی، زباله و گردشگری مورد توجه بیشتر قرار گیرد. در این کتاب نقش دانش‌آموزان در فراگیری و انتقال مطالب مورد تأکید قرار گرفته است. به طوری که برخلاف دیگر مطالب درسی، نقش دانش‌آموز در بیان تجربه‌ها و انتقال مفاهیم بیشتر مشهود است. اما ساختار تالیف کتاب

به گونه‌ای است که نقش دانش‌آموز در آن کم‌رنگ است. در واقع بیشتر معلم و کارشناس محور است تا دانش‌آموز محور.

او تأکید کرد: «در کتاب‌های درسی استان که اخیراً در سال تحصیلی ۹۸ مورد بازنگری همکاران در استان‌ها قرار گرفته از مشارکت معلمان و کارشناسان استفاده شده است. بنابراین اگر دانش‌آموزی طرح و پیشنهادی داشته باشد می‌تواند از طریق معلم یا گروه آموزشی به همکاران دفتر تالیف در استان‌ها انتقال دهد. امسال در بازنگری کتاب استان‌شناسی تهران همین رویه را در پیش گرفتیم و نظرات دانش‌آموزان را در کلاس درس طی سال‌ها اخذ و در بازنگری این کتاب در برخی از موارد اعمال کردیم.»

تغییر ادبیات آموزش محیط زیست

حسینعلی ابراهیمی کارنامی، مدیرکل حفاظت محیط زیست استان مازندران با ابراز خوشحالی از علاقه‌مندی نسل جدید به حفاظت از محیط زیست گفت: «کتاب‌های مربوط به محیط زیست به تازگی جزو دروس دانش‌آموزان شده و به لحاظ فنی نیاز به چکش‌کاری دارد. موضوع درخواست دانش‌آموزان نیز با آموزش و پرورش در میان گذاشته شد و آنها برای تغییر رویکرد ابراز علاقه کردند.» او با تأکید بر اینکه ادبیات کتب آموزشی باید به سمت حفاظت از محیط زیست برود، گفت: «نوشته آن کتاب درسی اساساً اشتباه نیست؛ تالاب‌ها از دیرباز محل صید و شکار بوده و مردم به صورت دست‌ساز آب‌بند درست می‌کنند. اما ادبیات این حوزه باید به سمت حفاظت برود.»

مردم نباید به راحتی از کنار مسائل زیست محیطی عبور کنند و ما نیز پیشنهادهای آنها را با آغوش باز می‌پذیریم.» کارنامی با اشاره به لزوم جایگزینی روش‌های بهتر برای بهره‌مندی از طبیعت به جای شکار با تفنگ گفت: «دیگر نه طبیعت ایران ظرفیت برداشت بی‌رویه دارد و نه فرهنگ حاکم، شکار را امری پذیرفتنی می‌داند. اگر ۱۰ سال قبل در مورد ممنوعیت شکار حرف می‌زدید افراد کمی با شما همراهی می‌کردند اما اکنون قاطبه مردم نسبت به شکار و صید واکنش منفی نشان می‌دهند. مطالبه‌گری مردم باعث خرسندی است. آب‌بندان‌ها نیز به جای صید می‌تواند پایگاه طبیعت‌گردی شود تا هم به اقتصاد مردم و هم به اشتغال پایدار کمک کند. راه‌اندازی سازوکارهای پرنده‌نگری و گردشگری در حال انجام است و زمینه‌های آن نیز در استان مازندران فراهم شده است.»

مدیرکل حفاظت محیط زیست استان مازندران درخصوص اقدامات دانش‌آموزان مازندران برای تغییر متون درسی بر پایه حفظ محیط زیست گفت: «ما نیز دنبال تغییر ادبیات آموزشی هستیم که به سمت حفاظت از محیط زیست حرکت کند و این دانش‌آموزان نوید داد که نسل فعلی به محیط زیست حساس است. واقعیت این است که نسل ما و گذشته به محیط زیست چندان خدمت نکرد. تصمیمات عجولانه باعث تخریب سرمایه‌های خدادادی شد و حال محیط زیست خوب نیست. شکار در دنیا عمل نکوهیده‌ای به شمار می‌آید و خوشبختانه نسل آینده به این واقف است و مطالبه می‌کند.»

مدیرکل حفاظت محیط زیست مازندران گفت: «هم‌اکنون بیش از ۸۰۰ تالاب و آب‌بندان در استان مازندران وجود دارد ولی ۳۰ الی ۴۰ تالاب و آب‌بند حساس هستند و مأموران زمستان‌گذرانی پرندگان مهاجرند که برای سرشماری حیات وحش از آنها استفاده می‌شود.»
نوا سلیمانی: براساس آمارهایی که در مورد ایران و مازندران منتشر می‌شود سالانه بیش از یک میلیون پرنده مهاجر در تالاب‌های شمال شکار می‌شود. کشوری که این همه زیبایی دارد، به عنوان جایی شناخته می‌شود که بیشترین شکار پرنده مهاجر در آن ثبت می‌شود.